

Dolenjske Novice.

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je za celo l gld., za pol leta 50 kr. — Naročnino sprejema J. Krajec v Novem mestu, dopise pa uredništvo.

Kdor želi kako oznanilo v „Dolenjske Novice“ natisniti dati, plača za dvostopno petit-vrsto 8 kr. za enkrat, dvakrat 12 kr., trikrat 15 kr.

Gospodarske stvari.

Svinjska kuga in njeni nasledki.

Udarec za udarcem bije na našega kmeta. Goveja kuga je zadajala težke rane; za njo toča in druge uime po premnožih krajih Dolenjske; trtna uš s strupeno roso — kedo ne vé, kako grozno je gospodarila in še gospoduje, tako da je vzela gotovo vže milijone našej sicer ubogej deželi!

Težak boj ima kmet. Ali živinska kuga vsaj je nehala. Goved in prase ima še nekaj cene. Dolenjska železnica je privela kupce v deželo; da je bilo veselo opazovati, kako je šlo na tisoče in tisoče prascev na železnico v Novem mestu in drugod — a za nje v deželo stotisočaki potrebnim gospodarjem Dolenjskim.

Pa kaj pomaga? — Nova grozna šiba je tu: — svinjska kuga, zanešena s sosednje Hrvatske, kjer gospoduje vže nad leto dni. Gosposka naša je skušala in skušala, da jej zabrani pot k nam; ali bilo je zastoj — pritihotapila se je med naše prasce, ne po krivdi gosposke, marveč po predrznosti hrvatskih tihotapcev, kojim pa so pomagali najbrž brezvestni nekateri naši ljudje.

PODLISTEK.

Judeževi sreberniki.

Šekel.

Tu imate pravi posnetek (kopijo) Jeruzalemskega denarja „Šekel“.

Šekel je judovski denar, za 30 takih je Judež prodal Jezusa; to je podoba tistega denarja, ki izvira od Jeruzalemskega kralja Simon Makabej; ta je vladal od 142. l. do 132. l. pred

Pa sedaj ne pomaga nič dolžiti tega ali onega; marveč uprašajmo se samo, kaj nam je sedaj storiti? Težko vprašanje. Pomagati je treba ali kako?

Ko je bila kuga na Danjskem, so mislili, da jo bodo končali s tem, da so bolne svinje osamovali ter prepovedali sejme, sploh zabranjevali vsako dotiko bolnih z zdravimi; ali ko vse ni pomagalo nič, so kar pobili vse svinje v celem kraljestvu ter prepovedali celo leto pripeljati kakovo svinjo čez mejo. Da je to pomagalo, je gotovo; ali pri nas bi se kaj tacega brez največjih težav in nevarnosti ne dalo izvršiti — škoda bi bila morda večja nego kuga sama.

Kar pa se ne dá lahko izvesti v celej deželi, to je mogoče vsaj v posameznih krajih. Po tem se ravna jo gosposke na Hrvatskem, in pametnejši ljudje pravijo, da je prav tako. Toda večina ljudstva skuša temu vsaj izogniti se, ko se ne drzne naravnost ustaviti se višim naredbam — zakriva kugo! To pa je doli vzrok, da se kuga ne zatre tako brzo, da marveč dobiva nova gnjezda.

Na Hrvatskem imajo več živinozdravnikov nego pri nas, ki prav vestno izpolnujejo svoje dolž-

rojstvom Kristusa; Šekel je bil kovan v 2. letu njegovega vladanja in je star čez 2000 let. Napis ima hebrejski; na pročelji: Jeruzalemski Šekel, 2. leto; na drugi strani: Rešitelj Jeruzalema. Slike ima na obeh plateh; spredaj je kadilnica, iz ktere se dim vali; zadej je veja lavorja.

* * *

Pri tej priliki naj omenimo še ženo, ki je dala ta „Facsimile“ dobremu znancu. — Rormanca, stara mati sedanjih Rormanov (Rudolf, Viktor), to vam je bila vzorna gospodinja, prava Novomeščanka stare korenine. Razumna žena, vse je vedla, dobrega spomina do zadnje ure, govorila kakor pravi izobraženi mož. Toda reva hoditi ni mogla, 29 let ni bila iz hiše; v sobi je ripsala stol od kota do kota, od mize do klečalnika, od molitvenika do postelje. — Umrla je l. 1867, stara 88 let; bila je bistrega spomina do poslednje ure. Celi čas svojega življenja se je zanimala za

nosti, ali kuge vendar le še niso mogli zatreti, največ iz vzroka, katerega smo ravnokar naveli.

Kaj sledi iz tega za nas, kjer se je kuga še le pričela? Gotovo pred vsem, da naj vsakdo natančno izvršuje vse, kar ukaže gosposka. Pred vsem proč ona nevera, češ, da je vse le brezpotrebna sitnost. Ne skrivajte nikdar te pošasti, ampak precej jo naznanite. Res je sicer, da zdravila, ki bi kugo kar končale, nihče ne vé; ali gotovo pa je, da se bode zlo jako zmanjšalo, ako se bode rabilo vestno vsaj to, kar se nasvetuje. Naj stori vsakdo sam svojo dolžnost; pa naj podučava tudi preproste ljudi, kako nevarno je skrivati znamenja kuge, ali pa bolezni samo, ako se kje pokaže. Eden sam brezvestnež lahko tisočim škoduje. Le pomislite, koliko so škodili tisti, ki so nam kugo zanesli čez mejo vže sedaj s tem, da ne bode svinjskih sejmov — nekteri blaga ne bodo mogli prodati, drugi pa ga ne kupiti, da bi je redili, ko je vendar ravno sedaj tisti čas, ko se je najbolj segalo po prašičih za rejo.

Torej še enkrat rečemo: Vsakdo naj stori vse, da se ta grozna pošast hitro zatre, ali vsaj nevarnost zmanjša, kolikor je mogoče.

Kaj je novega po avstrijskem cesarstvu?

V državnem zboru se je te dni razpravljalo o preosnovi zemljiškega in osebnega davka. Pri tej priložnosti je izpregovoril dvakrat naš poslanec g. Pfeifer ter pojasnoval žalostne razmere kmečkoga stanu, na katere se postavodajalci vedno premalo ozirajo, in nalagajo nova davčna bremena revežem namesto bogatinom. Govorila sta med drugim tudi poslanca Povše in Robič. — Čez

vse lepo in dobro, najlepše slike je nakupila, nobena jej ni bila predraga, če ji je dopadla; tam kjer je bila v starih časih cerkev sv. Katarine, sedaj drevored, je hotela postaviti kapelo, toda vlada ni dovolila; vendar pa je pri sedanji sohi Matere Božje dala luč goreti vsak večer. — Bila je bolna na telesu, duh pa živ in čvrst kakor v mladosti. Najraje je govorila o francoskih časih; takrat je dobila bolezen, že v mladih letih so se jej tresle noge, in od samega strahu. Ona je slišala in videla, ko so Francozi Beršlin zapalili, videla, ko je gorela Klemenčičeva hiša na kapitljskem hribu; slišala je, ko so Francozi pri kasarni streljali naše kmete, ki so se jim v bran postavili. — Ginljivo je slišati, kaj je ona pretrpela v francoskih časih. Naj še povemo, kaj je ona vedela o odhodu Francozov! „Moj mož je bil mesar, oštarijo smo imeli. Hiša vsak dan polna Francozov — plačali pa pošteno; vino dobro, pa smo še ceneje nastavili — bali smo se jih pa

nekaj mesecev se bodo vršile nove volitve za državni zbor. Kako se bo zbornica v bodoče sestavila, je jako dvomljivo. Nemška liberalna levica se vedno bolj ruši in bo v kratkem popolno razpadla. Tudi v poljskem klubu leze vse narazen, ker nekateri poslanci so liberalnega, drugi pa konservativnega mišljenja. Trajna trdna zveza med takimi možmi je seveda nemogoča.

Na Moravskem se je te dni osnovala katoliška ljudska stranka, ker so se dosedanji, navidezno konservativni Staročehi združili z liberalnimi Mladočehi. Na Češkem so že od poprej ustanovljena nekatera katoliška politična društva, katera bodo dobro služila novo poživljeni stranki. Bil je res že skrajni čas, da so se omahljivi Staročehi odstranili, in da je prava katoliško ljudska stranka začela svoje delovanje. V ljudstvu bo imela vedno čvrsto zaslombo. Bog daj blagoslova!

Mažarska narodna razstava se ne sponaša tako, kakor so Mažarji pričakovali. Primeroma je bila celo zagrebška razstava boljša nego je ta, čeprav so Hrvatom delali Mažarji vse mogoče ovire. Redkokateri dan pride na razstavo do 10.000 ljudij, vkljub temu, da je vožnja zelo znižana in sploh vse storjeno, s čemur bi se mogli ljudje skupaj zvatiti. — Ljudska krščanska stranka se razširja čudovito hitro. Njenih shodov se udeležuje ogromno ljudstva nedeljo za nedeljo. Ko bo ljudstvo dovolj poučeno, ne bo se dalo več motiti od liberalnih zapeljivcev. Prihodnje volitve bodo pokazale brez dvoma že lepe uspehe. Po novi neumorno delujoči stranki se bodo polegli tudi narodni boji na Mažarskem, ker tisti Mažarji, ki so ž njo, gredo skupno s Slovaki, Rumuni in Nemci, katerim radi priznavajo njih narodne pravice.

zmiraj. Enkrat pa je bilo, da je vina primanjkovalo. Mož pravi dopoldne, ko odpravi mesnico: žena, vina bo zmanjkalo, samo jeden sod najboljšega — 50 estr. — je še na celem. Tega ne smemo dati. Če za tega zvedó, nam bodo vse pobili; jaz grem v Trško goro po vina, ti pa toči; pa mešaj, če bo sila, iz velikega soda. — Rormanca je res mešala vodo in staro vino, hiša polna Francozov — kaj ko bi rekla, da nima vina! ko bi zapazili véliki sod, pa smo v nič. — Dekla pride iz mesta in pravi: Ves trg je poln soldatov, oficirji na konjih, soldatje se zbirajo. — Kar pribobna jeden doli, drugi gori. — Francozi planejo ven, nobeden ne plača nič — jaz v strahu, kaj bo — moža ni doma! — Kar se sliši klopot, oficirji jahajo, drugi tako urno stopajo — jaz sem špegala skozi špranjo — toliko videla, da so gledali vsi znani obrazi na našo hišo. — Francozi so odšli — oh kak kamen je meni odpadel — tiste krajcarje rada pozabim.“

Kaj je novega po širokem svetu?

26. maja je bil ruski car Nikolaj II. v Moskvi slovesno kronan. Te svečanosti so se udeležile vse evropske in tudi razne druge vlade, katere so bile pri kronanju zastopane po svojih zastopnikih. Tudi papež je poslal v Moskvo nadškofa Agliardija z mnogim spremstvom, da izreče čestitko kronanemu vladarju. Cesarska ruska rodbina in stanovi so dovolili za slovesnosti 50 milijonov rubljev.

Laška vojska v Afriki je končana, za Lahe seveda zelo nečastno. Menelik je izpustil vjetnike, pravijo, da brez odškodnine. Laški vojaki so se povrnili v domovino, le mala posadka je še ostala v Masavi. Sedaj skušajo vladni možje zakriti vse neznanske izgube, katere je pretrpel narod po tej vojski, ker požrla je tisoče rojakov in milijone lir. V desetih letih 1885—1894 je žrtvovala Italija 198 milijonov lir, da bi si osvojila Abesinijo. V tekočem letu so znašali troški 127 milijonov lir, za prihodnje leto pa je določenih v to svrhu zopet 56 milijonov. Skupno se je torej porabilo za prazen nič celih 351 milijonov lir, povprečno po 29¼ mil. lir na leto. In koliko človeških žrtev! — V Genovi je pri mestnih volitvah katoliška stranka prodrla na celi črti Liberalci se volitve niti udeležili niso.

Na Francoskem je po prav kratkem vladanju padlo socialistično demokratsko ministerstvo, ki je med 11 ministri štelo 9 framasonov. Vidi se, da celo na Francoskem s takimi ljudmi ne morejo shajati.

V Atenah na Grškem je bil te dni narodni shod zaradi neprestanih nemirov na otoku Kreti. Turki napadajo in more mirne kristijane, ki si, sami sebi prepuščeni, ne morejo pomagati.

Piše se nam:

Iz Šmihela poleg Novega mesta. — Dne 17. maja bila je tú lepa in redka slovesnost. Minilo je namreč ta dan 25 let, odkar vodi našo faro preč. g. župnik Anton Peterlin. Zasluge njegove za časni in večni blagor Šmihelske župnije so neprecenljive. Še pozni rodovi se bodo spominjali, koliko dobrega za neumerljive duše naredi samostan čast. sester de N. D., katerega je sezidal z velikanskim trudom l. 1886. Njega plodno delovanje čuti brez malega vsa Dolenjska. Vže gluhoneme deklice, ki se učé tukaj rabiti dar jezika in spoznavati svojega stvarnika, mu bodo vedno slavo in hvalo prepevale. Do solz ganljivo je bilo binškošni pondeljek, ko je sprejelo 13 gluhonemih učenk prvič sv. obhajilo; marsikdo je potočil solze hvaležnosti, kedar so ponovile po sv. opravilu krstno obljubo sicer s zamolklim, toda razumljivim glasom. Razumni ljudje so menili: „To je zares Božje delo.“ Da so vedele koga so sprejele — kazalo je njih vedenje, ker tudi svetnice niso mogle z večjo vnemo prejeti Boga, kakor te revice.

Novi krasni zvonovi pri farni cerkvi in na Ljubnem, katere je naročil gospod župnik skoro brez pomoči farmanov, zunaj in znotraj najlepše prenovljena farna cerkev, na tisoče revežev kažejo nesebičnost, izborno modrost tega zares od Boga poslanega dušnega pastirja. Akoravno ne išče posvetne časti, bil je že opetovano odlikovan od svojih višjih predstojnikov. Pokazali ste pa tudi občina in fara, kako ga ljubita in spoštujeta. Po naročilu občinskih odbornikov, priredila mu je meščanska godba v predvečer slavnostnega dne 16. maja veličastno podoknico, in učenci tukajšnje deške šole so jo spremljevali z dolgo bakljado. Vrh tega zapele so tudi cerkvene pevke in gojenke samostana, pod vodstvom mnogozaslužnega g. učitelja Fr. Kalan-a slavnostno „himno“, mojstersko delo g. Hladnika. Med tem pa so gromeli topiči, kresovi razsvetljevali temno noč in „Živio-klici“ so odmevali na daleč in široko. Mnogoštevilne lučice po hišah in v cerkvi, umetni transparenti v samostanu, vihrajoče zastave so oznanovale vdanost ljubečih vernikov, da so se slišali glasovi: „Kaj tacega se ni še slišalo in videlo v Šmihelu.“

V nedeljo 17. maja sicer gospod ni hotel peti slovesne sv. maše, vendar pa smo ga sprosili, da je bil prisoten ob 10. uri pri svetem opravilu in izvrstnem govoru, ki ga je imel radovoljno preč. g. o. Efreim. O polu dvanajstih prišle so razne deputacije častitati, izmed katerih se je najbolj odlikovala občinska sè svojim načelnikom županom, ker mu je izročila izvrstno izdelano diplomo častnega občanstva.

Popoldne pa se je udal g. slavljenec v toliko, da je zapel litanije z asistenco nekdanjih gg. kapelanov Viranta, Barbota in drugih duhovnikov. Po litanijah peli smo zahvaljeno pesem. Po kratkem odmoru podali so se vsi gostje v samostan, kjer so čast. sestre po svojih gojenkah iznenadile z izbornim petjem, s prisrčnimi čestitkami in s primerno nabožno igro, na katero je samostan čast. sester lahko ponosen. Čudenja ni bilo konec, da so nedolžne deklice s toliko točnostjo deklamovale nalašč v to prirejeno pesem čast. gosp. vikarja Benkoviča in tudi več komadov lastne izdeljave. V prisrčnih besedah so se gospodu jubilantu zahvalile v imenu fare, samostana in vseh učenk za obilo požrtvovalnost in ljubezen. Potem so zapele več jako umetnih skladb, kakor: „vihar na morju“, „potovanje po domovini“, „molitev“ itd. itd. Igra „Od srca Marijnega“ po Paillerju predočevala je rešitev uboge deklice iz uboštvá in ječe, vsled čudeža, ki se zgodi nad Marijinim kipom. Bogata kneginja položi dragocen križec v tihi kapelici na prsi podobe Matere Božje. Deklica, katere mati leži na smrtni postelji v največjem uboštvu, pride zaupljivo k nebeški Materi ter jo prosi pomoči in glej! čudežno poda kip križec deklici naj ga proda, da zamore k bolni materi poklicati slovečega zdravnika. Toda po naključju pride ta dar kneginji v roke in deklica mora zaradi tatvine v ječo. Obsojena je, da se ji odseka roka. Predno se pa sodba izvrši, prosi deklica, naj jo peljejo še jedenkrat v kapelico, kjer Mati Božja vpriče vseh, vrnjeni križec vdrugeč podari obsojenki. Videl si na vseh obrazih veliko ginjenost. Tako je bila slavnost končana.

Naj omenim ob kratkem životopis zaslužnega gospoda župnika. Rodil se je 14. januarja l. 1833 v Klečah v Dolski fari na Gorenjskem. Srednje šole in bogoslovje dovršil je v Ljubljani. V mašnika posvečen 30. julija 1857, služboval je kot kaplan v Starem trgu pri Ložu 1 leto, v Roytah 3 leta, na

Igu 7 let, v Želimljah kot administrator 3 mesece, zopet na Igu in slednjič zopet v Starem trgu 3 leta. Od tod prišel je kot župnik v Šmihel, inštaliran dne 17. maja l. 1871. Slovesno ljudstvu predstavljen od mil. viteza Simona plem. Vilfana VI. nedeljo po veliki noči, 21. maja 1871. l. Duhovnim svētnikom je bil imenovan leta 1894. Znaprej kličevo gromoviti: „Živelii!!!“ K.

Iz Semiča. — Na binkoštno nedeljo popoldne okoli šeste ure se je nagloma stemnilo nebo. Sivi in črni oblaki so kazali na točo. Nismo se motili. Kmalu je začel padati debel dež, med dežjem pa se je usula toča, ki nas je s strahom napolnila. Veliki zvon svetega Štefana se oglašil in nas opominja k molitvi za odvrnitev hudega vremena, sicer: gorje ti kmet, gorje: Hvala Bogu! da je toča kmalu prejenjala, ktere je bilo na več mestih vse belo na tleh viditi. Sadju ni veliko škode naredila, mogoče trtju, ker nežno mladje ne samo toča, temuč tudi debel dež poškoduje.

Iz Črnomlja. — Dne 22. maja nas je obiskal in se od nas poslovil vrli kaplan vč. g. Janez Pristov. Bil je malo več kot eno leto II. kaplan in še ne pol leta I. kaplan, kajti bolezen, ktero si je nakopal, ga je prisilila, da je moral nas zapustiti in se podati v začasni pokoj k svojemu bratu Jožefu vč. g. župniku na Prežganji. Prav veseli smo bili, ko smo ga zopet zagledali v naši sredini dokaj pozdravljenega in krepkega. Za njegovega kaplanovanja je bilo veliko vriša med tukajšnjimi liberalci, katerim je bil trn v peti. Se ne čudimo. Kot vesten in goreč duhovnik poznavajoč svojo dolžnost si je posebno prizadeval zabranjevati liberalne časopise, kateri se že nekaj let po fari in tudi zunaj fare širijo, da okužujejo naše belokranjsko ljudstvo. Bil je neutrudljiv in neprestrašen boritelj za pravo in resnico. Zato smo ga vsi dobro in kršansko misleči možje čislali in spoštovali, ne samo med mestjani, temuč tudi ljudstvo po fari, ki je prepričano, da od ljudij, ki ne marajo za cerkev in njene zapovedi, duhovnike pa grdijo, ne more nič dobrega pričakovati. Želimo gospodu kaplanu na novi službi v sv. Križu pri Litiji trdnega zdravja in blagoslova Božjega s srčno željo, da bi nas Belokranjce v blagem spominu ohranil, kakor se tudi mi hočemo njega spominjati.

Iz Adlešič. — Pretečeno nedeljo t. j. 17. majnika smo obhajali redko, za našo župnijo jako znamenito slovesnost, namreč: blagoslovljenje novih orgelj. Orglje, katere sta izdelala strokovnjaka gosp. brata Zupana iz Kamne Gorice, so jako lepe, pravi kinc naše cerkve in kakor se govori, v Beli Krajini najboljši in najlepši. Delane so po najnovejšem sistemu in imajo jako mil glas, posebno za spremljevanje petja, pa tudi „Fortissimo“, akoravno glasna in močna nima taistega kričnega glasu, kakor so imele močne, stare orglje. — Orglje stanejo 2400 kron, a dopeljevanje in drugi stroški kakih 400 kron, skupaj toraj 2800 kron. Svota je sicer znatna, a ker sta gg. mojstra vso skrb in umetnost nato obrnila, da nas zadovoljita, in ker je delo v resnici solidno mojstersko, ni ta cena nikakor prevelika in zraven pa še petletno jamčenje.

Nadalje naj še omenim, da so to svoto naš za božjo čast in blagor župljanov neutrudljivo delavni gosp. župnik I. Šašelj z božjo pomočjo čudežno nabrali, tako da je na občino primerno malo prišlo za plačati. Večinoma so darovi naših vrlih rojakov v Ameriki, nekaj so domači in še drugi dobrotniki prispeli, za kar naj jim bode na tem mestu presrečna hvala izrečena.

Gospoda brata Zupana pa priporočamo vsakteremu, kdor novih orgelj ali kakega popravila potrebuje. Novim orgljam pa Bog daj visoko starost, da bi dolgo dolgo v Božjo čast in našo zadovoljnost pele. Z Bogom!

Iz Bučke. — Na Radeljskem gradu pri Bučki je te dni umrla in slovesno pokopana bila nuna magdalenka M. Lucija Jerš, rojena Poljakinja. Redovnice sv. Magdalene od pokore so prvoten pričetek življenja samostanskega v nemških deželah. L. 1209 je spremila sv. Hedviga pet nun iz Vireburga do Šlezije; in že l. 1211 so se naselile te „bele žene“ po Šlezijem in Češkem do Elzasa in po Švici. Papež Gregor IX. je l. 1227 odobril red Magdalenski in l. 1228 po očetovsko priporočil te nunske spoštovane sestre in sirotinsko zatišje vsem Višjim Gospodom v posebno oskrb.

V sedanjem času je magdalenski nunski red še po starem ohranjen le v Laubanu na Pruskem-Šlezijem; od ondi so došle take č. gospé matere semkaj na Slovensko.

Dobrova, dné 25. maja. — [Raznoterosti]. Kaj vse more prenesti mala občina v teku enega samega desetletja v gmotnem obziru, naj pokažejo čitateljem istinita fakta in številke, ki jih skoraj navedem. Tukajšnja občina imela je v ravno pretečenih desetih letih sledeče gmotne stroške, deloma v gotovini, največ pa po elementarnih škodah prizadete, nositi in trpeti:

a). Javne stavbe v gotovini	4000 glđ.
b). Škode po snegovih in viharjih	16.000 glđ.
c). Škode po povodnjih in slanah	90.000 glđ.
d). Škode po 23 kratnih požarih po odbitih podporah in zavarovalnini	50.000 glđ.
e). Škode po potresu prouzročeno in le srednje cenjene	30.000 glđ.
skupaj	190.000 glđ.

Ako se od tega odbije kakih . . . . . 15.000 glđ. podpor in posojila iz potresnega

zaklada, ostane še vedno celih . . . . . 175.000 glđ. prizadetih škod, katere morajo davkoplačevalci in drugi sami trpeti in prenašati. Direktni davki v tej občini znašajo brez doklad na leto 7026 glđ., toraj v desetih letih 70.260 glđ. kar vse skupaj da ogromno svoto celih 245.260 glđ. Res čudo je, da marljivi kmetovalec more še dihati pod takimi bremenimi. Pomaga mu Bog in pa njegova neugnana pridnost združena s pravo krščansko varčnostjo.

Potresnih sunkov lanskim in letošnjim ima pisec teh-le vrstic do danes zaznamovanih v svoji kronologiji 179, nekoliko jih je pa gotovo prezrl, ki so prišli med časom, ko se je on nahajal v Morfejevem naročju.

Gromovitih in bliskovnih dni imamo letos od novega leta sem do včeraj 6, toraj 5 manj nego lansko leto ob tem času.

Od dné 14. pa do dné 27. aprila smo imeli tukaj zaradi difteritike šolo poduku zaprto. Ta grda bolezen se pa noče še posloviti iz naše občine; pretečeni teden je pobrala zopet dva otročiča. Kaj ostudna in neprizanesljiva grdoba je to!

Dne 10. t. m. napravila bila je tukajšnja kmetijska podružnica javno veselico s tombolo. Gospod vodja Pirc, več druge odlične gospode iz Ljubljane in Šentvida, ter požarne brambe iz Polh. Gradca. Viča in Horjula, poveličavali so to javno veselico. Hribec tam pod cerkvijo doli do „Mežnarja“ bil je ljudstva kar natlačen. Vseh dobitkov bilo je okoli

170. Ta veselica je vrgla na korist podružnice okroglih 200 glđ.

Da se je vse tako izborno in v najlepšem redu obneslo, gre v pervej vrsti iskrena zahvala vrlemu predsedniku v. č. g. Antonu Hribarju, v drugej vrsti pa tudi vsem drugim p. n. darovateljem lepih dobitkov.

Bog živi vse skupaj in jim obilno poplačaj njihovo prizadevanje za povzdigo terpečega kmetijskega prebivalstva!

Sadno drevje je letos tukaj odevetelo ob najugodnejšem vremenu. Cvetja je bilo tolko in tako lepega, da ga od leta 1886. še nobeno leto ni bilo takega.

Bog daj, da bi bilo ob jeseni tudi kaj prida tresti.

Pri nas je letos kebrovo leto; no, škode ne bode po tej nesnagi posebne, ker se na vrtilih ob večerih le redki prikazujejo; tam po „hribu“, pravijo pa, da jih je več. Na drevji (gozdnem) se pa do sedaj še nikjer kaj prida ne poznajo. Pri nas, hvala Bogu, temu mrčesu zemlja kaj prida ne ugaja; mu je malo preteška in prezagnetena. Tudi dobro. Vranam dobro služijo za krmo; za to ima pa letos turšica lep mir pred njimi, kar tudi nekaj velja.

Prihodnjo nedeljo, dné 11. t. m. prec zjutraj po prvej sv. maši ima tukajšnja kmetijska podružnica svoj občni zbor.

Lepe šmarnice obhajamo ob delavnikih zjutraj ob 5. uri, ob nedeljah pa popoldne kot popoldansko službo božjo.

Prave toplote noče biti; skoraj slednje majejo jutro nam kaže toplomer le po 3 do 5 stopinj Reomirja.

Polja in travniki so lepa; Bog daj dobro in obilno žetev ter bogato košnjo.

Med pretečenim in tekočim mescem je tukaj jetika pobrala tri mladeniče v najboljših letih.

Sitno hripo je pa med letošnjo pomladjo več ali manj skoraj slehrni občutil.

Brez takih preteženj prav lahko shajamo. Bog jih odnesi v deseto deželo!

Do svidenja, z Bogom!

Marija Devica v Polju. — Zadnjič ste poročali, da je bil delavski shod v Radečah. Pri nas pa smo imeli v kratkem času dva taka shoda, katera so nam naredili udje katoliškega delavskega društva ljubljanskega. Zborovanje je bilo pred Kuharjevo gostilno; udeležba je bila obakrat velikanska. Govorili so nam gospodje Gostinčar, Pavšner, Kregar ml., Rakovec in Bahar. Prvi govornik je govoril o programu krščanskih delavcev, katerim vera ni deveta briga, kakor socijalnim demokratom, temveč podlaga vsemu delovanju. Oni se morajo tudi vedno držati svoje slovenske narodnosti, ne pa biti mednarodni, kakor uče socijalisti, katerim je mar le za denar in za trebuh, za drugega pa nič. Povedal je, da pravi prijatelji ljudstva so le tisti, ki imajo resno voljo, mu pomagati in mu tudi v resnici dejansko pomagajo. To pa niso brezverski socijalisti, temveč tisti, ki se trdno drže naukov krščanske vere. Posebno [nas je zanimal govor g. Kregarja, ki je bil poprej sam socijaldemokrat, in zato te ljudi prav dobro pozna. Odkril nam je vse njih delovanje in namene, vse sleparije, s katerimi njih poglavarji motijo uboge zaslepljene delavce. G. Rakovec je govoril posebno za nas kmete in nam pokazal, kaka sreča bi bila za nas prisilna deželna zavarovalnica zoper uime. Prav res je: ko bi kmetje bili bolj podučeni o stvareh, ki se tičejo tudi njih, nikoli bi ne oddali pri volitvah svo-

jega glasu kakemu liberalcu, ki dela pač lepe obljube, a v resnici pa skrbi le za svoj žep. G. Bahar nas je učil, kako moramo složno skupaj držati, če hočemo kaj doseči, ker moč posameznega je preslaba, da bi kaj opravil. Na zadnje je govoril zopet Gostinčar, kake časopise naj naročujemo. Priporočal je zlasti „Glasnik“, ki je časopis poštenih katoliških delavcev. Za njim je izpregovoril nekaj besed predsednik Pele, češ, mi nismo taki, kakoršni so socijalni demokrati. Mi ne delamo za denar¹⁾, temveč le iz ljubezni do ljudstva, da se ljudje podučijo o tem, kar jim je treba vedeti, da jih ne bodo kaki sleparji oslepili. Nam je to bilo posebno všeč, da so govorili delavci sami. Človek pač najlozje verjame takemu, ki je njegove vrste. Shod se je sklenil z navdušenimi „živio“-klici papežu in cesarju. Po shodu smo še marsikatero rekli, kako bi se osnovala posojilnica in za njo tudi delavsko društvo in kmečka zadruga. Z božjo pomočjo upamo, da kmalu vse to dosežemo!

Domače vesti.

† Nadvojvoda Karol Ludovik

je umrl 19. maja v 63. letu svoje dobe. Bil je brat našega presvetlega cesarja, rojen 30. julija 1833. Pokojni nadvojvoda je bil po smrti cesarjeviča Rudolfa eventuelni prestolonaslednik avstrijski. Bil je jako blag in dobrotljiv. Zanimal se je zlasti za vedo in umetnost, katero je z ljubeznijo povspeševal. Ob njegovem preranem grobu žaluje cela Avstrija. Letošnjo spomlad je obiskal svojega sina nadvojvodo Frana Ferdinanda v Egiptu, od koder je šel potem tudi v sveto deželo. Na tem potovanju si je nakopal smrtno bolezen.

(Duhovske izpremembe.) Prestavljeni so č. gg.: Fr. Zorec s Crnega vrha kot župnijski upravitelj v Št. Vid pri Cerknici, Jernej Čelušek, kapelan v Št. Vidu pri Zatičini kot upravitelj na Črni vrh, Matej Rihar iz Lašč v Št. Vid pri Zatičini, Rudolf Gregorič iz Predyora v Lašče, Viljem Mlejnjak iz Starega Loga v Faro pri Kostelu, Karol Jaklič iz Fare v Dobernik, Janez Debelak iz Dobernič v Krško, Alojzij Krajner od Sv. Križa poleg Turna kot upravitelj v Polom, Janez Pristov, doslej v pokoju, k Sv. Križu; novonameščen je dr. Gregorij Pečjak kot drugi kapelan v Žužemberku.

(Katoliško politično društvo za Dolenjsko) je sklenilo v svoji zadnji seji, da priredi letos ljudske shode v Št. Jerneju, Št. Rupertu, Žužemberku in v Trebnjem. Dnevi shodov in njih program se pravočasno naznanijo.

(V samostan usmiljenih bratov v Kandiji) sta nameščena na novo častita brata Martin in Placid; preselil pa se je odtod v Gradec brat Ciril Pč. pater prijor ostane dosedanji.

(Treščilo je) 16. maja v neki kozolec na Težki vodi pri Stopičah. Kozolec je pogorel.

¹⁾ Nedavno se je hvalil tukaj neki socijalno-demokratični govornik proti svojem bratu, ki je rokodelec, da njegova služba je izvrstna, ker služi za to, da okoli leta in véasih kaj govori — na mesec celih 75 glđ. Taki so torej socijalni demokrati!

(Poročil se je) 19. maja g. Drag. Hribar, urednik „Domovine“ in tiskar v Celju z gđ. Evgenijo Šumi iz Ljubljane.

(Umril je) 16. maja po dolgi hudi bolezni mirnopedski g. župnik J. Dovič. Naj počiva v miru!

(Dol. pevsko društvo) priredi svoj prvi poletni koncert v gostilni (na vrtu) pri Tučku v nedeljo dne 7. junija.

(Gasilno društvo v Rudolfovem) ni obhajalo dné 10. maja t. l. svojo 25letnico kakor smo napačno poročali, temuč običajno vsakoletno Florijanovo slavnost. Pač pa bode dne 15. in 16. avgusta t. l. obhajalo svojo 20letnico in zborovanje zaveze kranjskih gasilnih društev, za katero slavnost se delajo uže potrebne priprave.

(Obrtna šola v Novem mestu) konča letošnje šolsko leto 31. maja. V risarski dvorani razstavljeni so izriski učencev, katere si smé vsakdo ogledati, in pričajo o lepem napredku učencev; pri tej priliki se lahko vsak prepriča, koliko se lahko obrtnijski vajenci nauče; naj tedaj mojstri za njih pridni obisk šole skrbé.

(Gospodarji — vinogradniki — škropite!) Vže prejšnja leta se vam je pripovedovalo, da proti strupeni rosi pomaga edino le škropljenje z galico. Vsakdo ki ni slep se je prepričal lahko že z lastnimi očmi, da je temu res tako. Zato nevernim Tomažem ne govorimo več — slepec naj pade v jamo! Ampak opominjamo samo, da je čas za prvo škropljenje vže predenj začne grozdje cvesti. Bog obeta na zdravem trsu obilo; ne zamudite vi storiti svoje, da si ohranite božji dar. — Škropite pa študi fižol, krompir in peso. Pomaga tu škropljenje ravno tako kakor pri trti. Bati se je, da letos perenospora ali strupena rosa močno nastopi.

(Nesreče.) V Strugah je pograbil stroj 11letnega dečka in ga vsega razdrobil, da je kmalu potem umrl. — V Št. Jerneju se je ustrelil neki 21letni mladenič.

(Sneg) je zapadel v noči od 21. do 22. maja v gorenjem kotu Gorenjskega in na Koroškem do Beljaka. Padlo ga je nad črevelj na debelo in zato je povzročil precej škode na sadnem drevju.

(Šaljivi Slovenec). Zbirka najboljših kratkočasnic iz vseh stanov. Nabral Anton Brezovnik učitelj. Druga povsem predelana in za polovico pomnožena izdaja. Da knjiga po svoji vsebini dosega svoj namen, namreč da služi z dovtipi in smešnicami v razvedrilo duha, priča najbolje nje druga, zelo pomnožena izdaja. Priporočamo jo vsem, ki žele pametnega kratkočasnja. Dobiva se v Kleinmayrovi knjigarni v Ljubljani izvod po 90 kr., po pošti pa 10 kr. več. Tudi v Krajčevi bukvarni v Novem mestu.

(Banka „Slavija“) imela je dné 12. maja svoj občni zbor. Iz letnega poročila, katerega nam je doposlalo generalno ravnateljstvo tega uzorno slovanškega zavoda, posnemamo, da je dne 31. decembra 1895 banka „Slavija“ štela 256.823 članov, ki so imeli pri njej zavarovanega kapitala za 284.109.909 gld. 45 kr. Zavarovalne premije uplačalo se je 2.116.833 gld. 28 kr.; izplačala pa je svojim zavarovancem za škode in deleže vzajemno podedoyanjskih društev 1.521.531 gld. 61 kr. Same obresti, katere je banka prejela od plodnosne naložitve svojih fondov, znašale so 295.724 gld. 97 kr. in so se porabile za zopetno pomnožitev fondov, ki vklub ogromnim izplačilom lanskega leta iznašajo 6.815.229 gld. 98 kr. Kako zelo skrbi banka „Slavija“ za varnost svojih članov, raz-

vidno je iz tega, da iznaša nje rezervni fond za požarna zavarovanja 108% vseh letnih premij, dasi ministerski razglas že 33% letnih premij proglašá za zadostno rezervovanje. Pokojninski fond uradniški, ki je nastal večinoma iz prebitkov uprave, iznaša že 326.728 gld. pokojninski fond zastopniški pa ima 156.226 gld. 78 kr. imovine. Ako konečno omenimo še, da je banka „Slavija“ v 27. letih svojega obstanka plačala svojim članom 25.563.849 gl. 30 kr., priznal bode gotovo vsakdo, da so te številke, ki pričajo o uzornem vodstvu zavoda in pa o priljubljenosti njegovi povsod, koderkoli posluje. — Poučno je pa tudi, kaj premore poštenje, vztrajnost in dobra uprava, kajti iz primerjevalnega izkaza o uspehah zavarovalnic v letu 1895. prepričali smo se, da banka „Slavija“, ki je bila — kakor znano — leta 1869 ustanovljena z nezatno svotico 3000 gld. zavzema danes po velikosti svojih fondov drugo mesto mej 33 avstro-ogerskimi vzajemnimi zavarovalnicami. — Tak zavod, ki temelji na tako zdravem in realnem temelju, zasluži vsekakor vse zaupanje in zato naj bi se Slovenci zatekali še mnogoštevilneje pod njegovo okrilje ter dali slovo tujim zavarovalnicam, ki našim narodnim težujam niso nikdar prijazne bile. Ravnali naj bi se vsi zavedni Slovenci tudi glede zavarovalstva po lepem geslu: „Svoji k svojim!“

Razne vesti.

* (Umril je) 25. maja feldcajgmajster baron Kuh n. Ž njim je zgubila Avstrija jednega najboljših generalov, ki se je odlikoval zlasti v vojskah l. 1848, 1849 in 1866.

* (Papež Leon XIII. — pesnik.) Slavno vladajoči papež ne slovi le kot izboren glavár katoške cerkve, temveč tudi kot pesnik. Po noči, kadar ne more spati, sklada pesmi, katere potem skrbno pili. Nedavno je prišel na svetlo zopet nov zvezek njegovih pesmi.

* (Kraljica — nuna.) Vojvodinja Adelajda de Braganza vdova umrlega portugalskega kralja Dom Miguela, rodom kneginja Löwenstein je stopila pred kratkim v benediktinski samostan Solesmes na Francoskem kot nuna. V onem samostanu živé že kot nuni dve njeni bližnji sorodnici kneginji Marijana in Neža Löwenstein; tretja njih sestra pa je nuna frančiškanka. Kraljica Adelajda je mati nadvojvodinje avstrijske Marije Terezije, vdove ravnokar umrlega nadvojvode Karola Ludvika.

Loterijske številke.

Gradec 16. maja	77	84	26	76	60
Trst 23. „	27	34	52	90	41

Prostovoljno bodem prodajal na licu mesta do

50 oralov gozda

na „Tratah“ poleg Zabje vasi dné 10. junija ob 9. uri dopoldne

na male parcele, in sicer na triletne plačilne obroke. (186)

Rudolf Smola.

z primerno šolsko oliko se sprejme v trgovino z mešaním blagom pri J. Šket-u v Žužemberku. (109—3)

Zahvala.

Za milo sočutje mej boleznijo in smrtjo, za mnogobrojno spremstvo k zadnjemu počitku naše iskreno ljubljene hčerke

Miciko

učenke I. razreda

izrekamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, osobito veleč. duhovščini, gospodičinam učiteljicam s šolskimi učenkami, ter za podarjene krasne vence najtoplejšo zahvalo.

(132)

Jože in Marija Barborič.

(134)

Bridko užaljeni naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš ljubljeni sin

Ivan Plantan,

učenec I. razreda deške šole

po dolgi mučni bolezni, binkoštno nedeljo ob 1 uri zjutraj, sedem let star, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb je bil 25. maja na pokopališču v Šmihel.

KANDIJA, 28. maja 1896.

Marija Plantan,
mati.

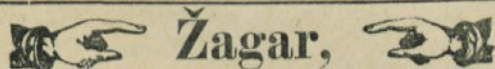
stari oče.

Trtne škropilnice

priznane kot najboljše in najcenejše — po 6 gld. 50 kr., dobivajo se pri

Antonu Kajtna-tu,

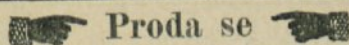
(133—1) kleparju v Radečah pri Zidanem mostu.

Žagar,

neoženjen ter da zna dobro žagati, se takoj sprejme pri

Jan. Lenardu,

(104—3) v Rajhenburgu na Štajerskem.

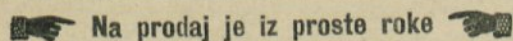

Proda se

prav lepo posestvo

v Št. Rupertu, z hišnem in vsem kmetijskem poslopjem, prav na prijetnem kraju zraven šolskega poslopja. Proda so tudi samo poslopje, ali pa tudi z vsem zemljiščem skupaj. — Več se izve pri županstvu v Št. Rupertu.

(122—2)

Na prodaj je iz proste roke

mlin, hlev, svinjak in pod,

vse še v dobrem stanu, nahajajoče se v Bršlinu, blizu železnice.

Natančneje se izve pri tamošnjem županu, g. Fr. Jelencu ali pa pri lastnici Urši Stupar v Bršlinu pri Novem mestu.

(118—2)

Kupovalci vina, pozor!

Na Topolovac-u v Istri pošta Opertalj, dobi se še mnogo pristnega belega in rudečega vina, po 15—16 gld. hektoliter. Obrnite se na Matija Knavs-a. (130—1)

Dobro ohranjen klavir

je na prodaj po ceni radi pomanjkanja prostora. — Ustmeno se upraša pri opravn. „Dol. Nov.“ (108—3)

Radi smrti gospodarjeve je:

(112—3)

Vinograd

na prodaj na Trški gori, v najboljši legi. Natančneje se poizve pri uredništvu tega lista.

V Škocjanu na Dolenjskem na prodaj je

mlin

s tremi kamni in stopami. V mlinu ste dve sobi, kuhinja, dve kleti — tik zraven svinjak in drvarnica. Zraven spada tudi njiva in gozd. — Vse še v dobrem stanu. — Več se zve pri lastniku

Ivanu Gornik-u

v Škocjanu.

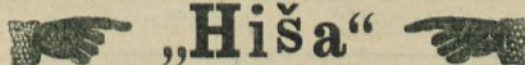
(124—2)

(129)

Na prodaj je

čisto dobra kočija

Kje pove vredništvo „Dolenjskih Novic“.

„Hiša“

na prodaj v Kandiji št. 58. tik Novega mesta, obstoječa iz dveh sob, kuhinje čumnate ali shrambe za jedila in zdolaj je obokana klet in hlev, poleg hiše je lep vrt, v obsegu meri 330 kvadrat sežnjev. Hiša je pri glavni cesti proti Zagrebu, katera je pripravna za gostilno in marsikateri drugi obrt. Hiša je zidana, popolnoma nova, ter z opeko krita. Proda se takoj po najnižji ceni. — Več se izve pri lastniku v Kandiji tik Novega mesta.

(101—4)

Mesarski učenec

iz dobre hiše, sprejme se v poduk. — Kje, pove upravništvo „Dol. Novic“.

(117—1)

(120—2)

Posestvo

v cenitvi 8000 gld., na prodaj je v Toplicah pri Novem mestu.

Natančneje pri tamošnjemu županu.

Jajca za valenje

od pravih Brahma kokoši po 15 kr. Od črnih holandskih kokoši z veliko, belo čopo po 25 kr. Od Houdanskih po 25 kr. Od pravih štajarskih kokoši po 10 kr. Od srebrnopadovanskih po 30 kr. Od Langshans-ovih po 30 kr. Od purjih po 30 kr. Od srebrno-Wyandottes-kih po 30 kr. Od italijanskih po 30 kr. Od malih po 30 kr. Od kitajskih po 25 kr. Od sedmograjskih, golovratnih po 20 kr. Od Dorkings-ovih po 25 kr. Od Yokohamskih po 50 kr. Od Emdenskih velikanskih gosij po 1 gld. Od Pekinških rac po 20 kr. Od velikih štajarskih rac po 20 kr.

Jajca, ki jih razpošiljam, so vsa čistega plemena, bila so uže večkrat premovana, in popolnoma jamčim za pravo in čisto pleme.

Max Pauly,

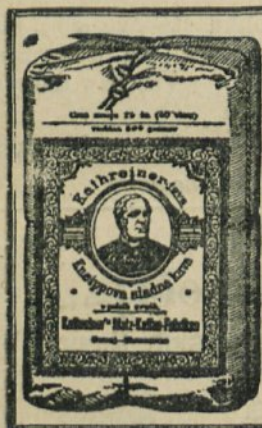
(86-4)

Köflach (Stajarsko).

Več let staro, prav dobro vino

po primerno nizki ceni ima na prodaj

Franc Gustin, trgovec v Metliki. (123-2)

Kathreiner's
KNEIPPOVA SLADNA KAVA

je kot
primes k bobovi kavi
edino zdrava

kavina pijača.

Dobi se povsod, pol kile za 25 kr.

Svarilo! Zaradi ničvrednih ponarejenih izdelkov je treba paziti na izvorne zavoje z imenom:

Kathreiner

Važna ponudba.

Janez Težak gostilničar in mesar iz Gorenjega Suhora p. Metlika daje v najem na tri leta svojo gostilno in mesarijo, katera se nahaja v Gornjem Suhoru na državni cesti prav blizo farne cerkve, obstoječo s štirih sob, kuhinje s štedilnim ognjiščem, dvema kleti, dvema vodnjakoma, hlevom in nekaj vrta in njiv vse v najboljšem stanu s prav ugodnimi pogoji. — Posloplje, v katerem se nahaja lepo vrejena mesnica in velika ledenica stoji zraven gostilne. Mesarija je bila dosedaj v celi fari edina le ta, in ni se bati konkurence. Ako ne bi najemnik vtegnil imeti zadosti kapitala za gostilno, se mu da gostilna tudi na desetletje. Pogoje pove gornji. (102-3)

v Semiču Anton Hönigsmann, štev. 37

daje v najem (107-3)

prodajalnične prostore

s stanovanjem vred

na tri ali štiri leta. Več pove lastnik ravno tam.

Kdor hoče kaj kupiti blaga za obleke, bodi-si sukno, cajg ali ženske obleke, narejene srajce (Jägerhemden), kravate itd., potem kovo, sladkor, riž (rajž), olje, jedilno in namizno moko in sploh vse v špecerijo spadajoče reči, kakor tudi železino: lopate, krampe, sekire, teske za pluge, lemeže za lesene in železne pluge, žage, verige, žico (drat), kovanje za vrata, okna itd.; ako ima kdo za prodati stari mesing, kufer, cinasto posodo, svinc, jajca, knoplje, kimel in še druge reči, naj se oglasi pri

Küssel in Končan,

v Novem mestu pri okrožnem sodišču v gospej Bervarjevi hiši ali pa pri filijali (podružnici) v Šmihelu.

Postrežba poštena, dobro blago, nizke cene.

Posebno se zdaj priporoča, da posestniki travnikov dajo kimel pobirati, ker se za mali trud lahko veliko zasluzi. (131-1)

V vsakem delu dobro izurjenega

kovaškega pomočnika in učenca,
kateri ima veselje do kovaškega posla, vsprejme

Peter Gorjupič,

(97-4)

kovač v Kandlji pri Novem mestu.

Hiša na prodaj

v Laščah pri Fužini ali Dvoru, tik deželne ceste proti Kočevji, obstoječa iz dveh sob, kuhinje, kleti pod hišo, hleva in na vertu vodnjak; prilična za vsaki obert, posebno za kovača, kolarja i. t. d. Hiša je zidana, popolnoma nova, ter s škupo krita. Cena 450 gold.

Več se izve pri Janezu Klincu v Dvoru ali pa Jožefu Klincu na Gorenjempolju pri Toplicah. (128-1)

Nova knjižica:

Karmelska bratovšina sv. škapulirja,

(s sliko.)

Za Slovence po knjigah Serapion in Celinšek
posnel P. Ladislav.

Z dovoljenjem vis. čast. ljublj. knezoškofijstva.

Tiskal J. Krajec. — Novo mesto 1896.

Cena 7 kr.

Bratje, berite jo! Nemci imajo svojo, Hrvatje imajo svojo, zakaj ne bi je imeli Slovenci svoje. Od 1. 1890 do sedaj je vpisanih 1074 udov samo tukaj, koliko pa drugodi. — Največ udov imajo fare: Mirnapeč, Metlika, Čatež pri Trebnju, Št. Peter — Kjer jih je več v družini zapisanih, naj imajo jedno; kjer je jedna oseba vpisana, naj razširja in dobi udov. (135-1)